

Velja po pošti:

za celo leto naprej . . . 28.—
za en mesec . . . 2.—20
za Nemčijo celoletno . . . 29.—
za ostalo inozemstvo . . . 35.—

V Ljubljani na dom:

za celo leto naprej . . . 24.—
za en mesec . . . 2.—
v spravi prejemov mesečno . . . 1.—70

Sobotna izdaja:

za celo leto . . . 7.—
za Nemčijo celoletno . . . 9.—
za ostalo inozemstvo . . . 12.—

SLOVENE

Inserati:
Enostopna petlitrsta (72 mm):
za enkrat . . . po 18 v
za dvakrat . . . „ 15 „
za trikrat . . . „ 13 „
za večkrat primeren popust.
Poročna oznanila, zahvale, spominske itd.:
enostopna po 15 v po 2 v in.
Poslano:
enostopna petlitrsta po 40 v in.
Izbija vsak dan, izvenredno ne-
delje in praznike, ob 5. uri pop.
Redna letna priloga Vozni red.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 8/III.
Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74. —

Političen list za slovenski narod.

Upravništvo je v Kopitarjevi ulici št. 8. — Račun
poštne branilnice avstrijske št. 24.797, ogrske 26.511,
bosn.-herc. št. 7563. — Upravniškega telefona št. 188.

Pol leta vojske z Italijo. — Gorica v plamenih. — Naša bojna črta prejšnjak v naših rokah. — Naši letalci metali bombe v severoitalijanska mesta.

Vsi se še spominjamo letošnje binkoštnice nedelje, ko nam je prinesel brzozavest, da je laški kralj Viktor Emanuel prelomil svojo besedo in napovedal našemu častitljivemu, sivolasemu cesarju vojsko. Napovedal je vojsko svojemu bivšemu zavezniku v znak hvalečnosti, da se je Italija v zvezi z Avstrijo in Nemčijo povzdignila do velesile in se pomočjo teh dveh držav tudi gospodarsko okrepila. Zahrbni napad italijanskega kralja se je izvršil baš v času, ko so avstrijsko-nemške armade hitele od zmage do zmage nad Rusi v Galiciji. Milili so si Lahi: vse glavne sile so sedaj zbrane na ruskem bojišču, Avstrija je popolnoma izčrpana in z lahkoto bomo »odrešili« kraje, po katerih hlepimo že leta in leta. Trident, Gorica in Trst, to so bile glavne točke, ki so jih Italijani menili zasebsti kar mimogrede. Z vso svojo silo so vdrl proti nam, zasedli prostovoljno iz strateških ozirov izpraznjeno obmejno ozemlje, a ko so prišli do naše obrambne črte, niso mogli in tudi še danes ne morejo nikamor naprej. Naleteli so na neprodoren zid, na živ, a železen zid naših junakov, ki so se zarotili, da stokrat raje umro junake smrti, kot da puste verolomnega sovražnika le za eno ped dalje. Ustavili so se Italijani ob tem mogočnem zidu in tam stoje še danes po preteku šestih mesecev krvave vojske.

Sledile so prva, druga in tretja soška bitka. Bije se sedaj četrta strašna bitka, pa Lah ne more nikamor naprej. Pridobil ni ničesar, a izgubil je mnogo nad pol milijona svoje armade. Očividno razjarjen vsled teh neuspehov se je hotel maščevati nad Gorico, po kateri tako hrepeni, a mu tako junško zastavljajo pot med drugim naši slavni Dalmatinci in Janezi. »Če jaz ne morem dobiti lepe, solnčne Gorice, je pa tudi ti ne boš imel,« je dejal in pričel bruhati iz številnih svojih topov kroglice v mesto. En sam dan je padlo v mesto nad 3000 granat, ki so zahtevale veliko število nedolžnih žrtev in porušile oziroma močno poškodovale ogromno število hiš ter povzročile velike požare. Srce nas boli, ko čujemo, kaj se godi z našo Gorico, a ob enem nas navdaja zavest, da Italijan Gorice ne bo dobil, da bo iz sedanjih razvalin vstala nova avstrijska Gorica in da je goreča Gorica kres junastva naših vrljih branilcev ob Soči.

Jutri, 23. novembra bo preteklo pol leta vojske, pol leta strašnih porazov za Italijane, pol leta zmagoslavnih bojev za naše hrabre čete. Slovenci in Hrvatje obljubljamo vnovič ob tej priliki, da hoče tu-

di nadalje ves narod stati kot nepredoren zid v obrambi države in vnovič ob tej priliki, kakor ob začetku vojske z Italijo kličemo: Ne pedi naše zemlje Italijanom! Bog, povedi naše orožje zmagoslavno naprej in daj nam kmalu dočakati dan, ko bodo vsi Slovenci, tudi beneški Slovenci, ki še nosijo laške verige, združeni pod habsburškim žezlom!

X X X

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 20. novembra. Uradno se poroča:

Boji na Goriškem se nadaljujejo. Obmostje pri Gorici so zopet na več mestih brezuspešno napadli, mesto so eno uro obstreljevali živočno, potem zmerno. V severnem delu Dobrovske visoke planote je ponovil sovražnik svoje sunke z močnimi silami tako proti postojankam na severnem robu sv. Mihaela kakor tudi proti odseku Sv. Martina. Večkrat je došlo do ročnih metežev. Italijani so bili povsod odbiti. Naša bojna črta je prejšnjak v naših rokah. To velja tudi o naših postojankah pri Zagori, kjer je vdrl sovražnik pri cestni zatvornici, a smo ga po ljutom približnem boju zopet popolnoma preprodili. Naši letalci so metali bombe v Verano, Vicenzo, Tricesimo, Videm in v Červinjan.

Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, fml.

Dunaj, 21. novembra. Uradno se razglša:

Italijani so zopet privedli na Goriško bojne sile s tirolske bojne črte. S temi ojačenji sovražnik zopet napada goriško obmostje. Pred goro Sabotin se je zlomilo več sunkov v našem ognju. V odseku Oslavje se je posrečilo sovražniku, da je vdrl v našo obrambno črto. S protinapadom smo pa zopet pridobili to postojanko izvenzem nekega okroglega vrha severovzhodno od navedenega kraja; za ta vrh se še borimo. Izjalovili so se trije sovražni sunki proti Pevm s težkimi izgubami za sovražnika. Osobito ljuto so tudi zdaj napadali proti Podgori, a tudi tu so Italijane krvavo odbili. Prostor na obeh straneh gore sv. Mihaela je artiljerija močno obstreljevala. Na severnem klancu navedene gore so napadale popoldne znatne sovražne sile. V našem ognju z vseh strani se je izjalovil njihov napad. Ista usoda je zadela več sunkov proti odseku sv. Martina in severno od goriškega obmostja pri zagorski cestni zatvornici. Na Tirolskem so od-

bili branilci Col di Lana dva italijanska napada na vrh navedene gore.

Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, fml.

Laško barbarsko gre do skrajnosti. — Gorica v razvalinah, v dimu in požaru. (Izvirna poročila »Slovenca«.)

Gorica, 18. novembra 1915.

Napovedbe laških ujetnikov so se uresničile. Danes okoli 5. ure zjutraj je italijanska artiljerija pričela bombardirati Gorico z vžigalnimi granatami. Mesto je še spalo. Prebivalstvo je bežalo iz hiš. Kmalu so se vneli razni deli mesta. Požar divja okoli cerkve sv. Ivana, v Semeniški ulici, za Gradom, v ulici Novega mosta, okoli cerkve sv. Antona in na Rafutu. Baderjeva hiša nasproti centralnega semenišča dogoreva že do tal. V jutranjem solncu leže nad celim mestom megla dima. Gorica, ki je pretrpela toliko strašnih dni, ni še doživela take groze. Število žrtev ni še znano. Škoda je ogromna.

Laško maščevanje, ki izvira iz obupa in spoznanja, da Gorice nikdar ne dobe, presega po krutosti vse človeške pojme. A v naših četah je pogled na gorečo mesto vzbudil nepopisen srd in bolj kot kdaj prej živi v njih železna volja in moč, da bodo branili Gorico, četudi bo le kup razvalin!

X X X

Četrtek, 18. nov. 1915, pop.

Mesec dni laške brezuspešne ofenzive, najljutejše, kar jih je videl svet, 18. oktober — 18. november. Italijani so hoteli priti za vsako ceno v Gorico, kraljico sanj in ker jim je to spodletelo ob junastvu naših branilcev, so jo vzeli danes zjutraj barbarsko brutalno pod ogenj. Gorica je sedaj, ko to pišem, v razvalinah. Najlepša poslopja, vse glavne točke so porušene in gorijo. Ogenj na Gorico so otvorili Lahi danes ob 4. uri zjutraj in kanonada — strašnejše je še ni bilo — je trajala do krog 10. ure dopoldne. Opazoval sem udarjanje granat v Gorico in videl sem jo krog 10. ure dopoldne našo lepo solnčno Gorico, kako je gorela. Visoki črnosivi dimi so se dvigali proti nebu. Gorica je padla kot žrtev laške kulture — brutalite. Kje so mednarodne pogodbe?

Begunci, ki so prišli danes iz Gorice, pripovedujejo stvari, ki se dajo težko položiti pod pero. Kot da bi bil sodnji dan. Ljudje so čepeli skriti v kletah, da si rešijo vsaj ubogo življenje. Italijani so streljali z granatami iz topov, sovražni metanci pa so metali na Gorico bombe. Med drugimi gorijo goriška realka, Trgovski dom, Verletova hiša, Fajtova hiša, Defrancoschi-jeva hiša, Parkhotel, mestno kopališče. Težke granate so padle na glavarstvo, dalje na policijo, hotel »Post«. Porušene so hiše okoli Travnika, Rastela, Gosposke ulice, ulice Vetturini, Semeniške ulice. Po-

polnoma demolirani in požgani so deli okoli južnega kolodvora in deli okoli ulice Luigia. Laški letalec je vrigel bombo na krasno stavbo — biser Gorice — škofove zavode, iz katerih se je okrog 1. ure popoldne dvigal dim. Podrobnejše se ni moglo škoda v prvem momentu konstatirati. Dalje je menda padla granata tudi v bolnišnico usmiljenih bratov. Glede človeških žrtev ni do sedaj še nič pozitivnega znano. Gorica gori še naprej in na mnogih krajih.

Begunci, došli iz Gorice, so vsi iz sebe vsled groze preživelih strašnih ur. Gosp. tajnika iz Podgore, Trpina, ki je došel v Ajdovščino danes popoldne na vozu z družbo treh drugih ljudi, so zasledovali trije laški letalci, ki so leteli prav nizko nad vozom.

X X X

Gorica, 19. novembra 1915.

V temnih, jutranjih urah se je pričelo včeraj strašno bombardiranje mesta, ki je trajalo potem ves dan do noči. Tisoče granat in šrapnelov od najmanjšega do največjega kalibra je treskalo v mesto samo, medtem, ko so predmestja ostala skoro nedotaknjena. Ogenj topov se je osredotočil v osrčje mesta od Korna do Fran Josipovega tekalšča in že ob solnčnem vzhodu so švigali plameni iz raznih delov. Po vseh glavnih ulicah so ležali v hipu drobci razbitih sip, kamenja, ometa in opeke. Ogromne jame so ležale na trdem, granitnem tlaku in raz hiš so visele polknice, žlebovi in hišna oprava. Pogled na to razdejano je bil grozen in strašni vtis so črne plasti dima ki so ležale nad celim mestom, še povečale.

Bivše malo semenišče v razvalinah.

Težke vžigalne granate so s hreščanjem, ki je pretresal kosti in možeg, udarjale pod grad v smeri cerkve sv. Antona novega. In kmalu so se vzdigali črni oblaki dima iz starega deškega semenišča, ki je bilo kmalu v plamenih. Visoko je švigal ogenj iz stare častiljive stavbe, v kateri je preživel Simon Gregorčič svoja leta na gimnaziji in iz katere je došlo toliko naše inteligence, duhovske in posvetne. Okoli poldne je pogorela vsa notranjščina, le tupatam je v pritličju sikal iz pogorišča mal plamen. Ostalo je le zidovje, črno in zamazano.

Požar v Gosposki ulici.

V istem času se je vnela tudi Volpičova hiša na oglu Gosposke in Ozke ulice. Velika stavba je že dopoldne pogorela do tal in vse delo ognjegaštev, da bi se kaj rešilo, je bilo brezuspešno. Le smrdljiv dim se vali iz pogorišča. Na levi strani ulice, ki leži obrnjena proti fronti, so vse hiše več ali manj prizadete. Tudi Montova hiša je dobila par novih granat. Težko je prizadel posebno knez nadškofski dvorec. Tik nad balkonom v prvo nadstropje je treščila ogromna granata v reprezentančne prostore knez nadškofa in povzročila veliko odprtino dveh sob na ulico.

LISTEK.

Bombardiranje kraljevske grobnice.

»Neue Freie Presse« prinaša o tem pismo princa Don Alfonza Burbonskega in Avstro-Este, ki ga priobčujemo v celoti. Ebenzweier, 17. 11. 1915. Gospod urednik! Vprašali ste me, kaka čustva so se porodila v meni ob poročilih o barbarskih napadih italijanskega topništva na Gorico in Kostanjevico.

Kaj naj pristavim jasnemu članku Vasega lista z dne 16. t. m. v večerni izdaji, v katerem obsojate ta neusmiljeni čin in opominjate, da zemski ostanki Karla X., poslednjega francoskega kralja iz hiše Burbonov in ostanki poslednjega člana te hiše grofa Chamborda počivajo v rakvi vrh slikovitega griča, ki se dviga iznad Gorice. V tej rakvi počiva tudi truplo vojvodine Lujize Parma, sestre grofa Chamborda in s'are matere naše netjakinje nadvojvodinje Zite.

Čudno naključje! Posredno je tako roka Francoskega, ki oskrunja nehote in ne-

vede poslednje počivališče kraljevskega rodu, ki je stoletja vladal francosko ljudstvo, grobove potomcev kralja Ludovika XIV., katerega so Francozi ponosno imenovali solnčnega, in francoske solze bodo tekale ob poročilih nečloveških napadov, ki jih je zagrešil v tej svetovni žalostni zaveznik Francoskega.

Spominjali bodo seveda na Reims in oporekali, da opustošenje one slovite stavbe prekaša vse, kar se more zagrešiti v tem oziru in da obledi vsak tak napad v primeri na bombardiranje zgodovinske katedrale. Seveda bodo pozabili pri tem, da nemške in avstro-ogrske čete nikoli ne obračajo topov na spomenike in stavbe kakega mesta, ako jih ne prisilijo strateški oziri, in tudi tega se ne bodo spominjali, da niso bili Nemci, ki so hoteli uničiti katedralo v Reimsu, temveč so jo odločili v propast Francozi sami, ki so izvolili stavbo v oporišče svojemu topništvu in porabili zvonik kot vojaško opazovališče. Lahko bi trdili, da so nalašč izzivali bombe na ta spomenik slavne preteklosti, zato da bi izginilo mojstrsko delo in bi potem lahko dolžili Nemce barbarstva, dasi so bili prisiljeni po zadostnih nagibih pravične samoobrambe.

Kar se tiče bombardiranja Kostanjevice, pa je bila le onemogla jeza, ki je gnala Italijane, da so pošiljali bombe v Gorico. Njihovo načelo je, da se mora uničiti, česar osvojiti ne morejo. To je zverinsko načelo! Kako naj najdemo še besed zaničevanju in ogorčenju, ki se loteva vsakogar proti Italiji. Bojim se, da smo porabili vse že tedaj, ko se je izlevila ta dežela v strahopetnega izdajalca in pokazala svetlo, kako nizko je izdala Avstro-Ogrsko, ki se mu je izkazovala vedno kot preplemenit in udvoren prijatelj.

Čitajoč o napadih na Kostanjevico, spominjam se boleštno onega dne, ko smo spremili dragega strica, grofa Chamborda na poslednje počivališče. Krasen dan v aprilu je bil, ko smo stopali potri za mrliškim vozom, ki ga je osem konj vleklo naporno po strmem klancu. Pred nami zastopnik Nj. Veličanstva cesarja, za nami sorodniki in člani obitelji in hiše pokojnikove vrsta Francozov, političnih prijateljev pravnega pripadnika na francoski prestol. Mnogo se je prepiralo o tem, kdo naj bi bil naslednik pokojnikov. Največ se jih je odločilo za grofa pariškega, drugi za mojega očeta, ki je bil sedaj glavar Burbonske hiše, drugi so imeli zopet drugih

kandidatov. Mnogi so se spominjali besed stričevih, da noče, naj bi njegovo truplo rabilo v zaletalo Orleanscem. Grof Chambord je odredil, naj se povabijo k njegovemu pogrebu le sorodniki, in to je branilo princem Orleanskim, da bi bili prišli v Gorico. Prepripi so se nadaljevali celo v goriški katedrali in v očigled krsti so se pobijali pogrebci s prepripi. V hotelu kasneje so bili gospodje iz Francoske tako glasni in živahni, da je morala poseči vmes policija, ki se je bala, da ne nastane tepež.

Pogreb se je v tem pomikal proti višini. Ko je dospel na vrh, je ogrinjalo zahajajoče solnce z žarki mesto, katero je grof Chambord vžljubil, prebivajoč vse dolge zime v Beckmannovi vili. Krsto so dvignili z voza in dočim so jo ponesli v tesni hodnik, ki ga je imel združiti v stanovanju s Karlom X., je ganjenost prevzela vse in utihnili so politični razgovori. Toda razmotrivanja so se ponovila po dovršeni žalni službi božji in imel sem priliko, da sem povedal nekaterim gospodom, da je po mojem mnenju pravni kralj mrtve sedaj. Politične moči ne kaže sedaj zapravljati z brezkoristnim iskanjem naslednika, temveč se mi zdi bolje, da bi se združile vse moči v korist delu za prave interese

Tudi Travniku niso Lahi prizanesli in obsipali vse hiše z granatami in šrapneli. A gorelo ni ničesar. V sredo Travnika je privršela 28 cm granata in razbila vodno cev. Po celem prostornem trgu leže kosi kamenja, kupi zemlje in ometa.

Baderjeva hiša — pogorišče.

Tik nad gluhoemnico v Semenški ulici se dviga lepa stavba, last bratov Bader, zdravnik in svečarja, ki je postala žrtev laškega bombardiranja. Požar je trajal cel dan in celo noč. Tudi tu je poizkušala požarna bramba omejiti požar, a vsak napor je bil zaman. Pogorela so vsa poslopja s tovarno vred, ostalo je samo ogródje.

Trgovski Dom — v plamenih.

Krasnega doma ob Ljudskem vrtu ni več. Zjutraj se je vnela gledališka dvorana in po velikem trudu se je posrečilo mestnim ognjegascem, da so omejili požar. A popoldne je iznova izbruhnil in se razširil v prvo in drugo nadstropje, in že proti večeru je bil ves Trgovski Dom v plamenih, ki so švigali iz vseh okenj in balkonov. Med prasketanjem in šviganjem ognjenih zubljev so se rušila nadstropja in vsak napor ognjegascem, ki so zopet prihiteli, se je zdelo, da je zaman. A ko so Lahi zapazili ognjegasce, so jih pričeli obstreljevati s šrapneli, ki pa niso povzročili nobene škode. Pogled v noči na gorečo stavbo je bil strašen, plamen je visoko švigal proti nebu in razsvetljeval vsa okolico. In krasna stavba, ponos goriških Slovencev, je pogorela do tal.

× × ×

Vse to se je zgodilo v znamenju one kulture, ki nam jo Lahi obetajo. One lepe, solnčne Gorice ni več in vsaka misel nanjo, ki leži razdejana in porušena, te zabolí. Ulice so prazne, le tupatam bega samotni človek in kmalu izgine. Vse ulice so razrite, prazne, vse življenje, glasno in smejoče je izumrlo na njih in na obrazu vsakega človeka leži groza, ko švigajo nad mesto ogromni ptiči smrti.

Čudovito mirno je ostalo prebivalstvo. Nobene panike, nobenega brezumnega letanja ni bilo, kajti živi so ob fronti ojeleleni in razum je prevladal. Skrili so se v varne kleti in skrivališča, zato je bilo tudi silno malo žrtev. Materijalna škoda pa je ogromna.

× × ×

Danes ob petih se je obstreljevanje zopet pričelo, a je kmalu pojenjalo. Le ena hiša (Žgavčeva na Placuti tik župnišča) se je vpela in gori še zdaj. Proti osmi uri pa se je obstreljevanje končalo in zdaj je mirno. Le nad mestom se vale še vedno plasti dima, črne in umazane in Gorica, razdejana in opustošena, leži v solnčni luči in groza se plazi po ulicah.

Poročilo italijanskega generalnega štaba.

19. novembra. Na celi bojni črti se nadaljuje artiljerijski dvoboj. Naša artiljerija je razkropila sovražne oddelke, med pokodom v odsekih Artico in v zgornjem Cordevole, uničila je bivališča na Mittagskofel, obstreljevala je goriške vojašnice in število napadov na višinah vzhodno od mesta, v nasadih, sadju in v vrtovih, ki meje z mestom, končno je obstreljevala kolone čet, ki so se hitro umikale iz Gorice. Na kraški planoti je ponovila naša pehota svoje napade z znatnimi uspehi, os-

domovine. Vsako drugo za sedaj stremeljenje ne obeta koristi.

In odgovor je bil, da se bodo stvari razvile po svojemu. V malo mesecih bode grof pariški zasedel prestol francoski, ki ni bil dan grofu Chambord. Jaz sem oporekal, da bodo kmalu videli, kako se bo razpočila ta pena v zraku in kako žalostnih prevar bodo doživeli. Minilo je 32 let odtlej, ko je legel grof Chambord v grob in na prestol francoski ni sedel noben kralj. Francozi so se opotekali dalje kakor slepci prepadu naproti, namesto da bi bili poskusili povzpeti se na višek, namesto da bi bili podpirali drug drugega v skupnem stremeljenju po rešitvi domovine.

Ozrem se nazaj in v megli spominov vidim Gorico v žalnem odelu onega žalostnega dne 29. avgusta 1883 in vidim množico dobrih Goričanov, ki so objokavali dobrotnika, ki se je bil že za živa skoro pomeščanil v tem mestu in ki si je sedaj po smrti resnično pridobil s truplom meščanstvo goriško. Saj je njegovo zadnje poživšče zadela ista usoda kot hiše nesrečnih pomeščanov.

Mene dirne žalostna usoda Gorice tem bolešneje, ker sem mnogo let prihajal v maju in jeseni tja za nekaj tednov na poset k materi in sem se vselej veselil patrijotizma, lojalnosti in domovinske ljubezni, ki sem jo videl povsod v deželi. Upajmo, da bode nesreča dobrih in vrljih Goričanov, katere je jeza in onemoglost Italije pobila v žgavni dar, predigra k popolnemu porazu laške armade.

Blagovolite, spoštovani gospod, izraz posebnega spoštovanja

bito v odseku sv. Mihaela, kjer se je posrečilo brigadi Perugia, da je osvojila celo strmino, ki pada od tretjega vrha gore med Peteano in Boschili proti Soči. Iz teh postojank z ljutim protinapadom prepodeni, so zopet osvojili izgubljene jarke s protinapadom. Sovražnik je celo noč ponavljal svoje ljute napade, sedemkrat se mu je posrečilo, da je prišel do naših črt, sedemkrat je bil z našim dobro zadevajočim ognjem topov in pušk z mnogoštevilnimi izgubami v neredu odbit, dokler ni opešal. A nepremagljivi hrabri vojaki 129. pešpolka so zavili noge v vreče, planili so v temi iz strelskih jarkov na sovražnika, ki so mu vzeli 175 ujetnikov in veliko vojnega materiala. Sovražni letalci so metali včeraj bombe na Verono, kjer so bili ranjeni štirje prebivalci, na Vicenzo in Gradež, kjer ni bil nihče zadet in kjer ni nastala nobena škoda; danes zjutraj je vrglo letalno brodovje 15 bomb na Videm (Udine), kjer je ubitih 12 prebivalcev, ranjenih 19 in 8 vojakov. Druga škoda je bila malenkostna.

Rim, 20. novembra. Sovražnik je po intenzivni artiljerijski pripravi v Cordevole 18. t. m. napadel Col di Lana s številnimi silami. Odbili smo ga, s protinapadom ga prisilili, da je moral bežati z zelo težkimi izgubami, na bojišču je popustil orožje, strelivo in ročne bombe. V Karniji močno deluje artiljerija na obeh straneh. Na bojni črti ob Soči se je včeraj ljuto nadaljeval boj. V odseku pri Zagori so osvojili naši močno zatvornico, ki je zapirala dolino. Ob tej priliki smo ujeli 57 sovražnikov. O odseku pri Gorici je nadaljevala naša artiljerija živahno obstreljevanje in se je uspešno pričel napad na višine severozahodno od gore Kalvarije. Na Kraški visoki planoti se je naša pehota po sijajno izvedenem nastoku trdno ustalila na nekem delu grebena sv. Mihaela med tretjim in četrtim vrhom. Ljuti sovražni protinapadi, izvedeni z namenom, da zopet pridobe izgubljene postojanke, so se vsi izlojavili ob trdnemu odporu naših kljub pripravljalemu in spremljevalnemu živahnemu koncentričnemu streljanju mnogoštevilnih baterij.

Sovražni letalci nadaljujejo napade. Nekega sovražnega letalca so sestrelili naši obrambni topovi v prostoru pri Millegni na visoki planoti severozahodno od Arsiera. Pilot in opazovalec sta mrtva. Naše letalno brodovje je preletelo včeraj sovražno letališče pri Ajševci, na katero so vrgli nad 100 bomb, ki so je opustošili. Letala so se vrnila nepoškodovana.

»Avstrijci nas ne puste naprej.«

Podgora, 15. novembra 1915.

Danes se je razmeroma pomirilo. Pa je že tudi čas. Pet do šest dni zaporedoma so napadale ogromne množice Italijanov. Ali to je našim vojakom ljubše, kot pa topovski ogenj. Utrdb ni več videti, topovi so vse zavrneli. Zato pa prsa proti prsim. Naj tudi kroglja in besonej odločujeta.

Včeraj mi je dejal nek ranjenec: Takoj bi se vrnil v bojno črto če me puste. Raje grem nad Italijana kot na pivo. Kako so včeraj bežali pred nami.

Drugi so pometali proč puške in municijo in pokazali pete. Tako ranjenec. Kroglja mu je presarenila lice in šla pri ustih ven. Vsak vojak ve, da je Italijan mnogo močnejši, to vidimo tudi na lastne oči, a vendar reče vsakdo: »Italijan ne pride niti za korak naprej!« Sčiti nas Bog; ne damo tujcu svojega!

Vojak mi je dejal: »Danes je štirinajste; znamenit dan. Cadorna je izjavil, ako ne prodre danes, se bo usmrtil!« Pa je res bila silna bitka. Na tisoče in tisoče pušk je pokalo ob istem času. Posebno na Dobrodo, ali Cadorna vojska ni prodrla.

Zanimivo je, kaj pravijo laški ujetniki. Vidim jih okoli 40. »Dobili smo povelje, da moramo prodreti. Kdor bi hotel nazaj, ga bo ubila italijanska strojna puška, ki je za to pripravljena. E facile dire, ma gli Austriaci non ci lasciano avanti!« (Lahko je govoriti, ali Avstrijci nas ne puste naprej.)

Vabe laških letalcev in odgovor Slovencev.

Z laškega bojišča piše slovenski vojak: Opetovano mečejo laški letalci listke. Hočejo, da prostovoljno zapustimo naše jarke, sicer se nam bo slabo godilo. A kdo se za take grožnje zmeni. Mi smo tu, da branimo domovino, ne pa zato, da bi se izdejskim Lahom udajali! Ne bomo pustili Laha do naših domov, mi hočemo mejo avstrijsko temeljito očistiti mrčesal švicarska sodba o obstreljevanju Gorice.

Bern, 22. novembra. (Kor. ur.) Vojaki sotrudnik »Basler Nachrichten« izvajajo: Obstreljevanje Gorice in uspeh preveč znači namen, da se doseže zunanji vtis in da se izbižejo neuspehi splošnega napada na goriško območje. Drugače si ne moremo pojasniti tega dejstva, ker na Gorico niso streljali, dasi se nahaja že dolgo časa v obsegu topov napadalca, ki jo je šele zdaj pričel uničevati s težkimi topovi. O italijanski ofenzivi izjavi: O položaju na celi bojni črti moramo končno upravičeno sklepati, da se napadalec hrabro bijejo, a da cela velika in izgub polna ofenziva glede na vztrajno obrambo ne doseže nobe-

nega takega uspeha, ki bi se mogel ceniti tudi le kot drobec uspeha, ki bi ga radi dosegli.

Dalmatinski junaki zmagovalci.

Profesor Lovrić poroča v »Našem Jedinstvu«:

7. novembra: Italijansko topovje je bruhalo strašen ogenj proti prostoru P. M. in R. Naši so zaman čakali na juriš. Treba naravnost reči: italijanski topničarji so veliki junaki, ker nepremično junaško stoje v prilični dolini, toda ko se ima pehota pomeriti z našimi, ej, tedaj jim ne gre baš lahko, posebno sedaj po tako strašnih porazih. Tudi druga mesta je sovražna artiljerija obsipala z železom, a do navala ni nikjer prišlo.

Zlomljena je tako tudi tretja italijanska ofenziva; razbila se je resnično v prvi vrsti ob trdih prsih naših hrvatskih junakov. Biti smete prepričani, da so se vse izbrane italijanske čete borile iz izrednim, velikim junaštvom.

V junaštvu in preziranju smrti so se, to moramo priznati, posebno odlikovali italijanski častniki. Napori in vsa oklenska sredstva, ki so jih uporabili tekom te strašne bitke, so zgrešili svoj cilj, ker so se namerili na večje junake od sebe.

Ne mislite, da pretiravam, ko vam odločno in svečano izjavljam, da je od zadnjega vojaka pa do najvišjega voditelja vse začudeno nad čudeži junaštva, ki so jih izvršili sinovi Dalmacije začasa te defenzivne bitke, katera nima para v vojni zgodovini. Vsak jih občuduje, vsak se klanja levom naše kršne zemlje, vsak jih kuje v zvezde.

Tudi te dni so ponovno izjavili italijanski ujetniki, da se najbolj boje naših »žoltih« iz Dalmacije. Dalmacija je tudi te dni dala krvavo občutiti gnusni družbi italijanske iredente, da je ta zemlja hrvatska, eden najlepših biserov, ki se tako veličastno blešči v lovorovcu naše slavne velike, zmagoslavne monarhije.

Sodba nevtralnega častnika o naših junakih.

Švedski generalnoštabni stotnik Gadd, ki se nahaja ob Soči, je izjavil poročevalcu »Az Esta«: Srečal sem 70letnega vojaka, katerega prsi sta dičili mala in velika srebrna hrabrostna svetinja. Ogledal si je nek nočni napad, priča je bil italijanske kanoade in brezgledne požrtvovalnosti naših vojakov. Hvalil je natančno delo naših baterij. Ena je tako varno postavljena, da zadene vsak strel, a Italijani jo ne odkrijejo. V treh mesecih ni izgubila niti enega mrtvega ali ranjenca. Čete prve vrste jedo seveda le ponoči, a rezerve so dobro preskrbljene. Vojaki so si zgradili male vasi. Svet ne ve, kaj da tu delajo avstrijski vojaki. Najtežja fronta svetovne vojske je italijanska. Ne morem dovolj občudovati neumorno vztrajnost in odporno silo teh vojakov. Na vprašanje poročevalca, ali bi laška obradmba, ako bi imeli Italijani zasedene naše postojanke in če bi jih napadli s tako artiljerijsko premočjo, kakor oni nas, ostala nepredrta, je

Združitev poljskih legij.

Vsi poljski časopisi z zadovoljstvom prinašajo vesti, da so se po neklonjenosti vrhovnega armadnega poveljnika nadvojvode Friderika in domobranskega vojnega ministristva Georgi sedaj združile vse brigade poljskih legionarjev.

Poveljnik legij podmaršal Durski je ob tej veseli priliki izdal sledeče dnevno povelje:

Vojaki! — Legionarji!

S srcem, polnim odkritega ponosa in veselja, se obračam do vseh treh brigad poljskih legionarjev, katere so prvič združene na enem skupnem odseku ozemlja.

V zgodovini odsekov legij, v našem 15 mesečnem, vsebine, krvi, dela in uspehov bogatem naporu za boljšo bodočnost celega naroda, je današnji dan zaključil dobo, polno narodnega pomena in vojaškega veselja.

Kot preizkušena prvoboriteljica idealov naših legij, kot sijajna zastopnica poljske vojaške kulture in vojniš činov, je druga brigada poljskih legij, ki je postavila poljski meč in pogum v obmejni zemlji in častno in viteško izpolnila izročeno iz naloge, po dolgi in trdi ločitvi prispela iz daljne Besarabije danes k nam, da se odslej za naprej uspešno bori skupno z drugimi oddelki legij na skupnem ozemlju. Telesna razdalja je izginila in od danes naprej se nismo približali samo po duhu in srcu ampak tudi telesno, zbrani ob ponosno plapolajočem praporu legij.

Vojaske sile so se združile v obmejnem ozemlju nekdanjih poljskih dežel v trenutku, ko stoje oddelki legij ravno v polnem razvoju in ob obletnici zmagovitega boja pri Nadworni. Ta zveza časa in okoliščin, ki govori krepko simboliko, naj postane proroški program za naše vojno delo v bližnjih dneh. Dajte junakom pri Nadworni, Molotkowi, Pasieczni, Rafajlowi, Maksymiecu in Kolowski, sijajnim udeležnikom novodobne Somosierre, atake pri Rokitu, zaslužno častno mesto v dru-

odgovoril nevtralni generalnoštabni stotnik: »V nobenem slučaju! Po moji sodbi italijanski vojak ni sposoben za to. Napada že, a ne more se braniti vztrajno brez nervoznosti. Saj vidimo, če celo zasedejo kak strelski jarek, ga izgube že po prvem protinapadu. Tako obrambo morejo izvesti le vztrajne avstrijske čete.«

Laške finance.

Lugano. (K. u.) Vojnemu ministristvu je nakazala vlada še 200 milijonov lir. Listi pripravljajo javnost na novo notranje vojno posojilo.

Obstreljevanje Brescie.

Turin. »Stampa« poroča iz Brescie, da je avstrijski letalec z vsemi bombami zadel vojaške naprave. Ena bomba je padla v bližino arzenala in ubila več vojakov, druga je padla v bližino gazometra, tretja na tovarno orožja Tempini.

Ponesrečena patrolja v predoru Simplon.

Brig, 22. novembra. (K. u.) Neko vojaško patroljo, en častnik in pet vojakov gorske pehote je presenetil v predoru Simplon snežen vinar. Rešilni oddelek je našel v snegu plazla le še palice in zlomljene smuči. Sodi se zato, da je patrolja ponesrečila. Poizvedbe niso še ničesar do gnale.

Giolitti in zasedanje laške zbornice.

Lugano, 20. novembra. Giolitiju blizu stoječa »Rivista Politica« izjavlja, da Giolitijeva stranka nikakor ne misli vlado napasti v zbornici. Še manj ji pride na misel, da bi vladi odvzela ono odgovornost, katero je Salandra tolikrat izrecno prevzel nase. Giolititi se zasedanja najbrže ne udeleži, ne morda iz strahu pred »piazza« polično drhaljo, ali pred sovražnim sprejemom v zbornici, ampak zato, da že sama njegova navzočnost ne povzroči kakih neljubih dogodkov, ki bi spravili v nevarnost toliko potrebno slogo.

Tittoni gre v Rim?

Lugano. (K. u.) Napoveduje se prihod pariškega veleposlanika Titttonija v Rim.

žini legionarjev in z njihovo bogato izkušnjo hodite skupno pot zmage in slave.

Vedno bolj raste in se krepi naša vojaška organizacija, vedno večji in močnejši pa je tudi obseg odkazanih nam del. Čeravno še nismo na vrhuncu naših zmag nad sovražnikom, bodo legije svojo zgodovinsko poslanstvo izvršile z znano zavestjo dolžnosti. Združeni legionarji! Naprej! Do zmage in slave!

Durski s. r.

Naši državni dolgovi koncem leta 1914.

Nadzorovalna komisija državnih dolgov objavlja izkaz o državnih dolgovih po stanju z 31. decembrom 1914.

Splošni državni dolg je znašal 5124,6 milijonov in se je proti prejšnjemu letu zvišal za 16,4 milijone. Konsolidirani državni dolg je znašal 7131,9 mil. (+11,7). Višeci državni dolg se je lansko leto povečal od 5357 milijonov na 5704,8 milijone. Vsi državni dolgovi so tedaj lansko leto poskočili za 5352 milijonov na 17.960,8 milijonov in zahtevajo na leto 700,6 milijonov obresti. — Zvišanje višecih dolgov, v katerih imamo vojne stroške, obstoji iz: prvo vojno posojilo 2200,7 milijonov, 4½% državne zakladne nakaznice iz lanskega marca 396,6 milijonov, lombardna posojila 510 milijonov, pokrita s 5% zakladnimi listi z 2½letno tekočo dobo v nominalnem znesku 600 milijonov, nadaljnja lombardna posojila 1272 milijonov, pokrita s 5% zakladnimi listi s petletno tekočo dobo v nominalni vrednosti 1696 milijonov, posojilo pri avstro-ogrski banki na sola-menice 826,8 milijonov in posojilo pri berlinskem konzorciju bank proti enoletnim zakladnim menicam po 200 milijonov mark, t. j. 235,21 milijonov kron.

Vojni ujetniki v Rusiji.

Hamburg. (K. u.) Odbor za nemške vojne ujetnike hamburškega deželnega Rdečega križa naznanja, da nameravajo

premestiti vse nemške in avstrijske vojne ujetnike iz vzhodne Rusije in iz zahodne in srednje Sibirije v vzhodno Sibirijo, Transbajkalijo in v Amur. Wolff izvaja: Pogojeno ni, da se kar tako zato poslabša položaj vojnih ujetnikov, pač pa je pričakovati, da se izboljša. V vzhodni Sibiriji se vojni ujetniki lažje preskrbujejo in nastanijo; olajša se tudi razdelitev darov in nadzorstvo, če se zbera na vzhodu ujetniki, ki so zdaj raztreseni v celi Rusiji.

Ob stoletnici rojstva fcm. Franca barona Johna.

(1815—1876.)

Dne 20. novembra 1915 je poteklo sto let, kar je zagledal v Brucku na Litvi luč sveta v družini saperskega častnika poznejši baron, vojni minister itd. Franc K. S. John.

Svoje laborike je žel pred dobrim polstoletjem na Laškem, kjer so krvaveli za domovino in cesarja tudi slovenski junaki, in ko se je 2. julija 1874 poslavljaj iz Gradca, kjer je bil komandirajoči general, so mu na kolodvoru odzdravljali krepki klici: »Živio!« (»Tagespost« od 3. julija 1874.)

Že iz teh, manj bistvenih razlogov mora fcm. John tudi Slovence prav posebno zanimati. Zanimati pa nas mora ta »vojak najboljšega kova« kakor ga imenuje ob smrti korno povelje, ta »krepki značaj krščanskega mišljenja«, kakor ga je pohvalil »Grazer Volksblatt« z dne 27. maja 1876, ker je bil reformator naše armade, ustvaritelj brambnega zakona in naš prvi skupni vojni minister.

Vojaskega izobrazbo je užival v vojaški akademiji v Dunajskem Novem mestu od leta 1827. do 1835., leta 1845. je postal nadporočnik, leta 1848. stotnik, leta 1849. major, leta 1854. podpolkovnik, leta 1857. polkovnik (poveljnik pešpolka cesar Fran Jožef št. 1.), leta 1861. generalmajor, leta 1866. (izven ture, na bojišču pri Custozzi) podmaršal in leta 1874. feldcajmojster.

Udeležil se je tehlje vojn in bitek: Leta 1848. povesnih bojev v Milanu, bitk in spopadov pri S. Luciji, Montarari, Goitu, Soni, Volti, Custozzi in napada na Milan 4. avgusta, in sicer povsodi kot stotnik generalnega štaba, dodeljen brigadi Liechtensteinovi. Po boju pri Volti (26. in 27. julija 1848) je dobil viteški križ reda Marije Terezije in vsled tega postal baron. Dal je namreč ta kraj s pičlim moštvom pravočasno zasesti in ga uspešno branil proti veliki premoči, dokler ni prispela armada. Za hrabrost mu je bil tega leta podeljen red železne krone III. razreda. Leta 1849: Boja pri Gravelonu, bitk pri Mortari in Novari, pohoda na Toskansko z zavzetjem Livorna, pohoda proti Garibaldi v Romanjo, — zadnji čas kot major. Tega leta je bil za zaslužno delovanje odlikovan z vojaškim zaslužnim križcem.

L. 1859.: Vojne na Južnem Tirolskem, — kot polkovnik in načelnik generalnega štaba 6. vojnega zbora. Njemu gre v prvi vrsti hvala, da se je Tirolska obranila laške invazije. Cesar je ukazal, da se je neka utrdba v Veroni krstila v »Fort John«.

Leta 1866. se je John udeležil kot šef generalnega štaba južne armade cele italijanske vojne. Bil je desna roka nadvojvode Albrehta. Ves koncept vojnih operacij je Johnovo delo. Po bitki pri Kraljevem Gradcu ga je imenoval cesar dne 10. julija 1866. za načelnika generalnega štaba celotne armade, kar je ostal do 27. marca 1869. Istodobno pa je bil od 6. septembra 1866 do 18. januarja 1868 vojni minister, in sicer zadnje tri tedne, od 24. decembra 1867 dalje državni (skupni) vojni minister, kar mu je naklonilo veliki križ Leopoldovega reda.

Od l. 1869. do 1874. je bil John poveljujoči general v Gradcu, na kar je postal zopet poveljnik generalnega štaba. Njegovo zadnje delo je bila reforma generalnega štaba.

Dosmrtni član gosposke zbornice je postal 1. aprila 1867. Bil je tudi Njegovega Velikanstva pravi tajni svetnik ter imetelj raznih domačih in tujih visokih redov. Zanimivo je, da ga je celo laški kralj po bitki pri Custozzi odlikoval z velikim križem Mavricijevega in Lazarjevega reda.

V prvem zakonu je bil poročen s hčerjo profesorja astronomije na Jagelonskem vseučilišču in ravnatelja zvezdarne v Krakovu, dr. Maksa viteza Weisse. Iz tega zakona so bili trije sinovi in dve hčerki. Starejša, Karolina, je bila poročena s stotnikom 7. pešpolka Hugonom pl. Scheriauom v Celovcu. V drugič se je poročil tri leta pred smrtjo z grofico Orsini-Rosenberg. Hčerka Ida iz drugega zakona je bila ob očetovi smrti stara šele štiri mesece.

Umrl je 25. maja 1876. na stopnicah, ko je šel v svoj urad v vojnem ministrstvu. Zadel ga je srčna kap. Vsi večji listi so priobčili o pokojniku obširne nekrologe. »Wiener Zeitung« našteva njegove zasluge za državo in armado, zlasti za generalni štab ter pravi: »John je bil kot resen, miren, trden značaj in globok mislec med možmi, kakor jih razmere splošnega raz-

voja tako nujno potrebujejo, da se dobi stalna točka v splošnem drvenju in razvijanju naše dobe. Kot človek, general in državnik je bil John velezaslužen državljani naše domovine, in bridka žalost nas navdaja ob vzletu, ki jo je zapustil.«

»Wiener Allg. Zeitung« je ob Johnovi krsti naglašala med drugim tudi njegove zasluge za novi zakon o častniškem avanzmanu ter ga očrtala takole: »Fcm. John je bil velikopotezen strateški talent. Zares stoiški mir, oster, jaseen pogled, vele-vajoča volja, po svoji preprostosti čudovita koncepcija, — to so lastnosti, ki so pokojnega vojskovodjo v prvi vrsti dičile. Odkrita, iskrena vojaška narava, kratkih besedi, skozinskož poštenjak, za robato zunanostjo pa vključ vseh strogosti blago srce, ki je gorko bilo za bližnjika. Cesar ga je zelo čislal, John mu je bil pravi tajni svetnik, ki je najvišjemu vojnemu gospodu vselej prostodušno razodel svoje mnenje, pa bilo to prijetno in ugodno ali ne...«

»Grazer Volksblatt« naglašala Johnovo zvestobo do Avstrije in cesarske rodovine, njegov trdni značaj in njegovo krščansko mišljenje. Končno pravi: »Z njim se vleže kos stare Avstrije v grob.«

Pogreba, ki se je vršil na Dunaju dne 28. maja 1876 se je udeležila vsa službe prosta garnizija pod poveljstvom nižjeavstrijskega komandirajočega generala eks-celence fcm. barona Maroičiča ob navzočnosti prestolonaslednika nadvojvode Rudolfa, več nadvojvod, zastopnikov tujih vladarjev, vojnih in drugih uradov itd. Truplo je blagoslovil v šotski cerkvi apostolski vikar Landt. Sprevod se je, s kavalerijsko brigado na čelu, pomikal proti osrednjemu pokopališču. Na koncu sprevo-da je korakal bataljon pešpolka baron John št. 76, Pri Schwarzenbergovem mostu in ob Marxerski črti so se oddale častne salve.

Med vencu, ki so pokrivali krsto, je bil pač najpomembnejši lovorjev venec, ki ga je nanjo položil takoj po smrti nadvojvoda Albreht in je imel napis: »Mojemu prijatelju!«

Sočutje so izrazili pokojnikov družini cesar brzojavno, prestolonaslednik ustno pri pogrebu, drugi nadvojvode pismeno.

Sv. maša zadušnica se je brala v cerkvi oo. Šotov dne 29. maja 1876. Med drugo visoko gospodo je bil navzoč nadvojvoda Albreht.

Dne 27. maja 1885 so smrtne ostanke fcm. Johna slovesno ekshumirali ter shranili na prostoru, ki ga je dalo mesto Dunaj za slavne pokojnike na razpolago. Pri tej slovesnosti je bil navzoč tudi tedanji stotnik Schemua. Cerkvene obrede je opravil vojaški superior Just. Med vencu je bil eden od generalnega štaba z napisom: »Svojemu nepozabnemu načelniku — c. kr. generalni štab«.

Dne 28. maja 1885 so nad Johnovim grobom odkrili spomenik, ki mu ga je postavil generalni štab. Spomenik je izvršen po načrtih stavbnega svetnika Wilemana, graditelja justične palače ter je kinč centralnega pokopališča. V vdolbini spomenika, izklesanega iz kraškega marmorja v obliki kapelice v gotičnem slogu stoji Johnov doprni kip, zdolaj v zlatih črkah njegovo geslo: »Trdno in zvesto.« Na obeh straneh objemata leva na postavkih od porfirja plošči z imeni najvažnejših bitk, ki se jih je John udeležil: »S. Lucia, Somma campaign, Custozza, Volta 1848« in »Mortara, Novara, Livorno 1849, Custozza 1866.« Pri odkritju je bil zbran skoro ves generalni štab, ki je v polkrogu obstopal Johnovo družino ter svečano tiho poslušal kratki a jedrnat nagovor podmaršala barona Becka, ki je dejal, da so hoteli častniki generalnega štaba svojemu načelniku, ki jim ga je prerano ugrabila smrt, postaviti stalen, viden znak častečega spominjanja, kar se je s pomočjo znatnih prispevkov patriotičnih mož uresničilo. Spomenik, vreden moža, ki pod njim počiva, in vreden častnikov generalnega štaba, ki so ga hoteli z njim počastiti, »je namenjen poznejšim rodovom, ki jim oznanjaj Johnovo ime in njegove velike zasluge, ter predočuj bodočnosti njegovo delovanje, bogato časti in slave, za cesarja in armado.« Nato je izročil spomenik prestolnemu mestu v skrb.

Najlepši spomenik pa je postavil svojemu zvestemu pomočniku in ženjalnemu strategu slavnemu zmagovalcu pri Custozzi, nadvojvoda Albreht sam, ko mu je zapovedal, da se potegne za komanderski križ reda Marije Terezije. To se je zgodilo mnogo prej, nego se je nadvojvoda sam na ukaz cesarjev potegoval za veliki križ imenovanega reda. Dotična listina, ki je značilna tudi za vzvišeno nesebičnost nadvojvode Albrehta, se glasi:

»Z lastnega nagiba dajem s tem po svoji vesti mojemu načelniku generalnega štaba, podmaršalu Francu baronu Johnu svedočbo o deležu, ki ga je imel pri izvedenih operacijah in doslej doseženih uspehih te vojne.

Ker je imenovani gospod podmaršal ne samo za uvedbo operacij s tolikšno natančnostjo in izbornostjo kakor z naravnim pogumom napravil načrte, ki so daleč presegali mejo dolžne defenzive ter polo-

žil temelj, da so te operacije uspele, — marveč tudi s svojimi nasveti, podanimi z vojaško bistroumnostjo, mirnostjo in trdnostjo, in z dispozicijami, izvršenimi po mojem naročilu, med bitko bistveno pripomožel k nje srečnemu izidu in odločilnemu učinku; n a r o č a m temu mojemu gospodu šefu generalnega štaba — pravičneno ceneč njegove zasluge — da zaprosi za visoko odlikovanje, praviloma za komanderski križ vojaškega reda Marije Tere-

Stara Srbija osvojena. — Nova Varoš, Sjenica, Raška in Novi pazar zase-deni. — Nad 8000 Srbov ujetih.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 20. novembra. Uradno:

Armada generala pehote pl. Kövesza je zaseda Novi Varoš in prekoračila črto Sjenica—Dugapuljana—Raška. Neka c. in kr. brigada je ušla južnovzhodno od Raške 2000 Srbov. Nemške čete generala pl. Gallwitz se vojskujejo južno od sedla Prepolac, armada generala Bojadjeva v ozemlju planine Goljak. Sovražnika je torej orožje treh zveznih armad prepodilo iz zadnjega kosa starosrbske zemlje. Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, fml.

Dunaj, 21. novembra. Uradno se raz-glaša:

Neka avstro-ogrška vojna skupina si je nasproti severno od Čajnice vgnezenih Črnogorcev izsilila prehod čez zgornjo Drino. Nemške čete so zasedle Novipazar. Vzhodno od tam je vrgla v dolini Ibar neka avstro-ogrška kolona sovražnika nazaj. Število v tem prostoru včeraj privedenih ujetnikov presega 2000. Pri vhodih na Kosovo polje se ljuto bijejo.

Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, fml.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berlin, 20. novembra. Veliki glavni stan:

Zasedli smo Novi Varoš, Sjenico in Raško. V dolini Ibar je dosežen Dren. Ujetih je 2800 Srbov, zaplenjeni 4 topovi. Vrhovno vojno vodstvo.

Berlin, 21. novembra. Veliki glavni stan:

Nemške čete armade generala pl. Kövesza so zasedle Novipazar. Armada generala pl. Gallwitz in desno krilo armade generala Bojadjeva se bori za izhod v dolino Lab severno od Prištine. Število dne 19. novembra ujetih Srbov se je povišalo na 3800, včeraj je bilo ujetih nad 4400 mož.

Najvišje vojno vodstvo.

BOLGARSKO URADNO POROČILO.

Sofija. (K. u.) O operacijah 18. t. m. se uradno razglaša:

Operacije se na celi bojni črti za nas ugodno razvijajo. Ujeli smo 1200 sovražnikov.

Sofija, 19. novembra. Najenergičnejše se zasleduje razbita srbska armada. Naše armade so se po ljutih bojih s severovzhoda in z juga približale Prištini. Ujeli smo približno 1800 mož in pol srbskega eskadrona. Boji trajajo dalje.

× × ×

Francosko uradno poročilo.

Pariz, 17. novembra nobenega važnega dogodka ne ob Črni in ne ob Vardaru. V smeri Kosturino, severno od Rabrova, so napadli Bolgari 16. in 17. Vse svoje postojanke smo držali.

Na srbskem bojišču.

Roda Roda izvaja v »N. Fr. Presse« z 20. t. m.: Na starosrbski zemlji ne stoji noben srbski vojak več. Bojna črta zavez-nikov se prične na zahodu v Sandžaku v višini Nov. Varoša, poteka proti južno od Ljesnice, potem severno tik Novega Pazarja ob nemški fronti severovzhodno od zgodovinskega Kosovega Polja ob cesti v Prištino južno od važnega sedla Prepolac, nakar se prične bolgarska fronta v ozemlju visokega gorovja Goljak Planine z vseh strani. Na jugu se približujejo Prištini Bolgari in sicer so prodrli z jugovzhoda in proti Prištini, ki je ogrožena z hoda do izvirov Binačke Morave, na zahodu pa že severno od Vardara čez Tetovo. Približali so se bolj južno Gostivaru in pri Kačaniku črnogorski in albanski meji, na južnozahodni črnogorski meji stoji avstrijske čete na gospodujočih obmejnih višinah, deloma že v Črnigori. Srbom preostane le, da se umaknejo v Črnogoro.

Srbsko umikanje odrezano.

Budimpešta. »Pester Lloyd« poroča iz Sofije: Bolgarske operacije v smeri proti Prištini smatrajo za zelo važne. Prodiranje v Prištino je potrebno, da se zapre daljnje srbsko umikanje. Pri Prištini pričakujejo že resnih bojev. Vsi srbskega poraza pri Gostivaru in radi prodiranja Bolgarov proti Kičevu so Srbi severno od Bizulije v nevarnosti in je srbska armada

zije pri prihodnjem kapitelju tega reda.

Ceprav John svojih zaslug ni opisal, je to laskavo spričevalo zadostovalo, da ga je cesar kot veliki mojster na votum kapitela s promocijo CLXXVI z dne 20. avgusta 1866 promoviral komanderjem reda Marije Terezije.

Fcm. baron John bodi še poznim rodovom sijajen zgled domovinske zvestobe in državljskih kreposti!

z izkrcanimi francosko-angleškimi četami odrezana od čet, ki stoje pri Novem Pazaru.

Poraz Francozov pri Črni Reki.

Sofija, 22. novembra. (Kor. ur.) O zadnjem porazu Francozov ob Črni Reki izvaja vladno glasilo »Narodni Prava«: Ob Črni Reki niso bili premagani le nesrečni, obupani francoski polki, marveč tudi ponosna slava Francije. Med zvoki »Šumi Marica je dokazalo nevzdržljivo junaštvo bolgarskih vojakov, da se je zrušilo ime Francije kot predstaviteljice politične svobode in pravice človeštva pod vplivom ruske akcije. Črno Reko bodo pomnili tisti Francozi, ki so prihiteli zavrtnim kraljevskim morilecem na pomoč.

Bolgari v Bitolju?

Rotteddam. Vojni dopisnik »Tribune« v Solunu brzojavlja svojemu listu — tako poroča »Nieuwe Rotterdamse Courant« iz Rima — da so bolgarske prednje čete že vkorakale v Bitolj. Prebivalstvo je pobegnilo. Konzuli štirispোরazuma so došli v Solun. (Potrjena ta vest še ni, zato jo je treba sprejeti še z rezervo. Op. ur.)

Milan Pribičević ni umorjen?

Srbsko poslanstvo v Atenah trdi, da ni res, da bi bil prvi srbski pešpolk umoril poveljnika polkovnika Milana Pribičevića.

Srbska vlada v Skadru.

Pariz, 20. novembra. »Agence Havas« ima iz Soluna: Po zanesljivih vesteh so že prvi srbski uradniki dospeli v Skader, kjer naj pripravijo stan za srbsko vlado.

Beg tujih diplomatov iz Srbije.

»Az Est« poroča 20. t. m. iz Soluna: Tajnik ruskega poslanstva v Srbiji, Jakovcev, ki je došel v Solun, poroča, da se selijo velike množice ljudstva na jug in da se srbska armada neprestano umika. Iz Niša so se umaknili diplomati v Kraljevo, a od tam so morali v pravem pomenu besede bežati, ker so jih srbske vojaške oblasti iz malomarnosti šele v zadnjem trenutku obvestile, da ne morejo ostati tam. Vzeli so s seboj le najvažnejše akte, arhive so morali sežgati. Iz Kraljeva so bežali v Mitrovico, kjer so se 14. t. m. še nahajali diplomati, ko je odpotoval Jakovcev v Solun.

× × ×

Italija in Balkan.

Lugano, 20. nov. Turinška »Stampa« ima zanimive podrobnosti o sklepih ministrskega sveta. Potrjuje, da je ministrski svet opustil nameravano ekspedicio skozi Albanijo, gotovo radi nevarne bližine Kotora in pa ker bi bilo treba pripraviti ceste za pohod v notranost dežele. Vendar je sklenjeno, da se Italija pozitivno udeleži balkanske akcije. Toda dovoljenje mora dati še kralj in tega hoče dobiti Salandra v bližnjih dneh. Doseglo se je popolno soglasje z zavezniki in Italija se bo udeležila odredb proti grškim otokom, katere bo izvršilo brodoge, zbrano na Malti, če Grška ne izpolni vseh zahtev: 1. garancije za absolutno svobodo gibanja vseh izkrcanih čet in vseh, ki pridejo za njimi; 2. Grška nikakor ne sme razorožiti čet, ki se umikajo iz Srbije.

Italijansko izkrcavanje v Valoni.

Bukarešt. Iz krogov štirispোরazumnih diplomatov se poroča, da bodo Italijani prihodnje dni pričeli pri Valoni izkrcavati svoje čete.

× × ×

Rumunija.

Sofija, 20. novembra. Dopisnik »Kam-bane« je imel razgovor z odločilnim faktorjem rumunske zunanje politike in ga je vprašal, ali bo Rumunska intervenirala za entente. Odgovor: Kdor misli, da bo Rumunija mizala očigled usode Belgije in Srbije, ta nas premalo pozna. Obe državi sta izročili svojo usodo v roke entente in sta sedaj pred našimi očmi uničene. Rumunija ni niti najmanj voljna, da jo doleti ista usoda. Mi ne bomo svoje glave položili pod giljotino, ampak bomo ostali nevtralni.

Dopisnik »Neue Freie Presse« brzojavlja iz Bukarešte, da Rumunska zadržuje sanitetni vlak, katerega je naš cesar podaril Bolgarom.

Ze nekaj dni je v politični misiji na Rumunskem knez Trubeckoj. V spremstvu ministrskega predsednika Bratianuja

Svetišča in cerkve na južnem Tirolskem, kamor le dosežejo laški kanoni, so več ali manj poškodovana, ravno tako tudi vasi. A kaj naj rečem o našem slovenskem primorju? Prehodil sem v svoji službi večkrat velik del naše fronte ob Soči, videl sem, da ni laško topništvo prižganilo niti eni cerkvi in zvoniku, čeprav ni bila to v večini slučajev strateška potreba. Sveta Gora, to najdražje svetišče vsakega Slovenca, je od začetka vojske neoprenehoma cilj laškega topništva. Večkrat sem videl, ko gori tamoznji frančiškanski samostan in cerkev, skozi katerega danes sije solnce. Podobno se postopa tudi s šolskimi zgradbami in boljšimi hišami v posameznih krajih. Večji del slovenskih vasi je žrtev ognja, ki so ga povzročile laške granate ali pa zračne bombe. Na večini krajih je bilo tudi človeških žrtev mirnega slovenskega prebivalstva. Pred nekoliko dnevi sem odšel iz svoje službe, da zamejnim svojega kolego pri neki sanitetni ambulanci, ki se je nahajala v najbližjem kraju izza bojne črte v majhnih na hitro napravljenih barakah. Cel dan je okoli napolnil silen topniški boj, a dopoldne so kro-

žili nad nami aeroplani in prežali na naše barake, ki so bile označene z rdečim križem. Tu sem se nahajal z ranjenci, katere so nosili iz bojne črte. Rabil sem nekatere cerkvene stvari, pa sem šel k tamošnjemu župniku. Komaj napravim par korakov, že slišim od župnišča sem silno detonacijo in vpitje ljudi. Laški zrakoplovi so vrgli bombe. Pred župniščem sem našel ležati župnika vsega v krvi. Podelil sem mu zadnja tolažila sv. vere in kmalu nato je zvesti pastir svoje čede umrl. Zrtev svojega poklica, človek, ki ni imel z vojsko nobene zveze in ki je dnevno molil za mir.

Ze štrikrat so vrgli na našo ambulanco bombe, ali hvala Bogu niso ničesar zadeli, samo stekla v oknih so popokala. Isti dan so zažgali v onem kraju nekaj hiš. To ni prvi slučaj laškega barbarstva. Kdo se ne spominja bombardiranja »Rdečega riza« v Gorici?

Svoje naj od tega divjaštva odvračajo, a g. Ricci naj jim predava o umetnosti, a ne da prirejajo banket v slavo laško-francoskega bratstva in orožju.

Lahi mislijo, da nam naša tirolska in slovenska svetišča niso ravnotako dragocena kakor pa streha samo ene cerkve v Benetkah, in na sto življenj našega ljudstva kakor samo ena mrtva freska Tiepola?

Drugi vzrok se ne ve temu laškemu rjovenju. Menda spoznajo svoje hudobije in se pokore, da so se tako neumno zaleli v vojsko. Vendar nočejo tega na zunan priznati, zato ima prav slovenski pesnik Gregorčič, ko pravi:

»Najhujši je vseh bolečin,
kesanje, krivice spomin.«

Dnevne novice.

+ Toplo priporočamo naše uboge slovenske begunce. Huda zima je pred durmi. Begunci z Goriškega imajo po taboriščih slabo obleko in trpe mraz. Plemenita slovenska srca, ganite se in pošljite pomoč v oblekah ali v denarjih. Darovi naj se pošiljajo Posredovalnici za goriške begunce v Ljubljani.

+ Naša dežela za bolgarski »Rdeči križ«. Predsedništvo »Avstrijskega pomožnega komiteja za bolgarski Rdeči križ«, pod najvišjim pokroviteljstvom Njegove c. in kr. Visokosti presvitelega gospoda nadvojvode Franca Salvatorja, si je postavilo za nalogo Njenemu Veličanstvu kraljici Eleonori Bolgarski dati na razpolago potom zbirki in prireditvi nabrana denarna sredstva, razne predmete za zdravstvo in oskrbo itd., ki se bodo porabili za našo hrabro zavezniško armado bolgarsko. Da se ta naloga olajša, se ustanavljajo po posameznih kronovinah podružni odbori. Tako je bil dne 17. t. m. ustanovljen za Kranjsko pod predsedstvom Njegove ekselence gospoda deželnega predsednika barona Schwarza »Kranjski deželni pomožni odbor za bolgarski Rdeči križ«, kateremu so blagovolili pristopiti kot člani sledeči gospodje: knezoškof dr. Anton Bonaventura Jeglič, deželni glavar dr. Ivan Šusteršič, namestnik deželnega glavarja Leopold baron Lichtenberg, polkovnik Avgust pl. Kleinschrodt, polkovnik Karol Sternberger, župan dr. Ivan Tavčar in predsednik Rdečega križa okrajni glavar del Cott. Urad »Kranjskega deželnega pomožnega odbora« ima svoj sedež v poslopju c. kr. deželne vlade, kjer se sprejemajo tudi darila. Kranjski deželni odbor je že poklonil bolgarskemu Rdečemu križu znatno denarno darilo v znesku 5000 K, mestna občina ljubljanska pa 1500 K.

— Za vojnega kurata je imenovan č. g. Anton Porenta iz Trebelnega in sicer za čas vojne.

— Poslanca Winarskega zadela kap. Dne 21. t. m. je zadela kap socialno-demokratskega poslanca in dunajskega občinskega svetnika Winarskega, ko je sedel kot gost v neki kavarni. Winarsky se je nezavesten zgrudil. Prepeljali so ga v bolnišnico.

— Umrl je v Novem mestu 20. t. m. dolgoletni kapiteljski cerkovnik Andrej Hladnik, oče kapiteljskega organista in skladatelja Ignacija Hladnika, star čez 80 let. N. v m. p. — V Zagrebu je umrl trgovec Milan Betlheim. — Umrl je v Mariboru naagle smrti paznik in zakristan c. kr. moške kaznilnice g. Hambrož. — V Gradcu je na jetiki umrl trgovec Emanuel Pirca, družabnik celjske tvrdke Pirca & Kramar.

— Na italijanskem bojišču je padel rezervni nadporočnik kadet Stefan Kvas, dijak goriške realke.

— Živinski sejm v Domžalah prepovedan. Ker se je v okoliših Domžal pojavila kuga slinovka, je živinski sejm (za vse vrste živali) v Domžalah dne 25. novembra t. l. prepovedan.

— Vporaba vojnih ujetnikov v industrijskih obratih. C. in kr. vojaško poveljništvo v Gradcu je po naredbi c. in kr. vojnega ministrstva odredilo, da se smejo vojni ujetniki z ozirom na delavni čas v industrijskih podjetjih enako uporabljati kakor civilno zaposlene osebe, in sicer:

1. Ujetnikom je za čezurno, nočno in nedeljsko delo procentualno ravnotako zvišati zaslužek, kakor civilnim delavcem.

2. Pri težkem in abnormalno dolgem delu je za zdravje ujetnikov skrbeti z odmerjenim priboljškom hrane.

— Poročil se je v Dolgipoljani na Vipavskem znani gospod Ivan Semič s posestnikovo hčerko gđeno. Franciško Marc.

— Tretje avstrijsko vojno posojilo. Podpisane je tretjega vojnega posojila nad 4070 milijonov, a ker še niso vse prijave predelane, se ta vsota še pomnoži.

— Tretjega ogrskega vojnega posojila je podpisane dva tisoč milijonov kron.

Kateri kmetovalec kupi brejo kravo, mlado živinč ali tele? Utegne se dobiti večje število brejih krav, mlade živine in telet — bodisi proti zamenjavi volov ali pa proti gotovemu plačilu po starih maksimalnih cenah. Kmetovalci, ki se za to zanimajo, naj se obrnejo takoj na deželni odbor v Ljubljani.

— Za vojnega kurata je odpotoval mariborski pastor dr. Ludovik Mahnert.

— Na italijanskem bojišču je padel častne smrti za domovino 19 let stari narednik Ljudovik Jernejčič, bivši gojenec Slovenske trgovske šole v Ljubljani. Še dva njegova brata nosita vojaško suknjo.

Pomoček proti legarju. Vodja ogrskega glavnega poskuševališča v Budapešti dr. Karol Kieser je združbi z bakterijologom Csernelom našel proti legarju nov pomoček, ki je imel po poročilih zdravniškega tednika zadovoljiv uspeh. Doslej so z novim serumom zdravili 200 oseb in posrečilo se jim je, da so znižali smrtno slučajne na 4 odstotke. Poskušali bodo dalje.

— Plavljenje (plovstvo s plavim) na Savi. Od 22. novembra 1915 naprej velja jo do nadaljnjega v tem oziru naslednja določila: Plavljenje od pričetka meje litijskega okraja do Trbovelj, oziroma do pričetka kranjsko-štajerske deželne meje je popolnoma prepovedano. Plavljenje od Trbovelj do kraja, kjer se stika kranjsko-hrvaška deželna meja z reko Savo, je dokustno le pod sledečimi pogoji: a) sprejem potnikov, bodisi proti plačilu ali ne — je prepovedano, b) moštvo plava mora potrebne potovalne legitimacije, c) v svrhu nadziranja mora vsak plav pristati na mostih v Radečah in Brezicah, d) razen v navedenih krajih se sme pristati le v Krškem. Nasprotna določila razglašajo z dne 6. III. 1887 dež. zak. št. 12, stopijo začasno iz veljave. Prestopki teh določil se strogo kaznujejo po ces. naredbi z dne 20. maja 1854, l. drž. zak. št. 96.

— V Krko je skočila slabomna Ana Skufca iz litijskega okraja.

Tak je Bošnjak.

Pešec Tone Sojar nam piše: Sporočam Vam izmed mnogih ta-le resnični dogodek, ki kaže, kako usmiljeni so bojeviti Bošnjaki: Po boju je ostal na bojišču težko ranjen Italijan, ki je stokal in prosil pomoči. Bošnjak stopi k njemu, si ga naloži na rame in ga odnese na obvezovališče. Pravi mu pa: »Boga mi, dosti si dobil, a še premalo!«

Ljubljanske novice.

lj Umrl je velezaslužni slovenski šolnik c. kr. šolski svetnik gosp. Friderik Zakej v visoki starosti 81 let. Najčastnejši mu spomin!

lj Junaški Ljubljančan. Z italijanskega bojišča nam poroča g. F. S.: Ko so Italijani 11. novembra poskušali prodreti naše postojanke pri Gorici, so jih naši slovenski fantje hrabro zadrževali. Posebno se je pri tem odlikoval Ljubljančan, četovodja Juvan Friderik. Od krogle ranjen v glavo pride do mene. Ni čutil bolečin, ki mu jih je zadela krogla; veselje mu je žarelo iz oči in iz čelga obraza, ko je pripovedoval, da jih je čez trideset pobil. Dve puški je imel pri sebi. Kadar je postala ena prevroča, rabil je drugo. Na vsak način je hotel nazaj v bojno črto, a ni mogel. V noči od 9. na 10. je donesel tudi eno italijansko strojno puško. Odlikovan že z bronasto hrabrostno svetinjo, je s težkim srcem zapustil bojišče. A k prvemu odlikovanju pride gotovo še drugo, kar je tudi hrabri mladenič pošteno zaslužil.

lj Trgovec Olup pobegnil iz srbskega ujetništva. Naš vrli somešan trgovec in posestnik na Starem trgu g. Olup se je junaske boril v vojski proti Srbom. Nekega dne je bil ujet. Gosp. Olupu se je sedaj posrečilo uiti iz srbskega ujetništva ter se je včeraj preko Temešvara pripeljal k svoji ljubljani družini. Iskreno dobrodošlico!

lj Ranjenka iz Gorice v Ljubljani. Včeraj je bila vzprejeta v deželno bolnico Marija Merkuza, 20 let stara prodajalka v knjigarni Wilme Wokulat v Gorici, stanujoča Via Trieste št. 3, težko zadeta od laške granate v nogi ob priliki zadnjega bombardiranja Gorice.

lj Ljubljanski ognjegasci za Gorico. Oddelek ljubljanskih ognjegascv se je z veliko brizgalno odpeljal v Gorico.

lj Odtrgal je stroj v Zalokarjevi tovarni drož kazalec leve roke 21 let stari

Ani Zalokar iz Podsrede na Štajerskem, stanujoči na Krakovskem nasipu št. 26.

lj Patrijotična slika »Veliki čas«, koja je naslikal akad. slikar Ljudovih Koch v korist invalidnemu fondu c. in kr. vojno-preskrbovalnega urada in je bila doslej razstavljena v izlogi trgovine Magdič na Fran osipovi cesti, razstavljena je odslej na Mestnem trgu v izlogi veletrgovine Krisper, na kar se občinstvo opozarja. Ker je namen izkupička res blag in patrijotičen, želeli bi bilo, da si naša domoljubna niteligenca nabavi to sliko v okras svojih domov in v trajen spomin na veliki čas.

lj Interesovani krogi se opozarjajo, da spada obravnavanje prošelj za dovolitev izdelovanja in razpečevanja patrijotičnih znamenj in emblemov, sploh blaga, opremljenega s patrijotičnimi okraski, osobito s posnetki novega avstrijskega, ogrskega in skupnega grba ter zastav vojske in vojne mornarice v kompetenco c. kr. deželne predstestva, kamor se bode dotičnikom, ki bi hoteli take predmete izdelavati ali prodajati, obrniti.

lj Umrlj so v Ljubljani: Ivan Ivan Humar, pešec. — Ivan Weber, saper. — Jovo Nesevič, pešec. — Ivan Steinglauber, lovec. — Fran Holzinger, lovski poročnik. — Fran Pölös, pešec. — Ivan Kalc, lovec. — Janos Toth, ogrski četovodja. — Sime Cogelja, domobranski pešec. — Josip Berce, pešec. — Juri Miksa, pešec. — Ludovik Perše, bivši steklar-hiralec, 75 let. — Marija Maschke, hči tovarniškega uradnika, 5 mesecev. — Nikola Konjevič, desetnik. — Leopold Bonoforte, pešec. — Iv. Galič, pešec. — Janez Petrič, uboječ, 31 l. — Primož Jeriša, hiralec, 45 let. — Marija Pajnič, vdova pisarniškega sluga, 56 let.

lj Izgubila je neka žena na Vodnikovem trgu modro baržunasto pompaduro, v kateri je bilo okoli 16 K papirnatega denarja in en robec. Pošten najditelj se prosi, da jo proti nagradi odda v našem upravnisti.

lj Izgubila se je odjemalna knjižica delavskega konsumnega društva glaseča se na ime Rasteiger, Gradišče št. 15. Najditelja se prosi izročiti jo istotam.

Razna poročila.

Angleška zbornica.

Beseda o miru. — Skrajno nevaren finančni položaj.

London, 20. novembra. (Kor. ur.) V zbornici lordov je rekel lord Ribblesdale; da se hoče bližati le robu onega, kar je zadnjič prekoračil lord Courtney. (Ta je prejšnji teden našel nekaj mirovnih pogojev. Op. ur.) Skozi in skozi odklanja misel, da bi se Angliji naložil mir, ali da bi se Angleži dali zbesediti v kak mir, vendar se mu zdi mogoče najti neko srednjo pot, da Evropa zopet najde mir, kateri bi ji ne bil ravno usiljen od tega ali onega. Končal je z besedami: Če bi mogli skleniti mir na podlagi pameti, dostojanstva in časti, bi to bilo dobro za nas, pa menda nam gre sedaj tako dobro, da ne bi bilo priporočljivo govoriti o mirovnih pogojih.

V spodnji zbornici je rekel Bonar Law: »Zašli smo v skrajno nevaren finančni položaj. Dokler smo mogli denar neovirano izposojati, se je čez celo deželo širilo neko nepristno blagostanje. Ljudstvo ni varčevalo, ker se mu je boljše godilo kakor prej. Ta temelj pa ni pravi. Če s podaljšanjem vojne pride čas, ko ne bomo več mogli dobiti posojil, tedaj bo izgnila vsa ta vrhna stavba. Vojno bomo morali nadaljevati z drugimi sredstvi. Veliko škodi veliko povišanje mezd, katero pospešuje nepristno blagostanje in vladi vse dobave dvakrat in trikrat podraži.«

Konferenca v Stockholmu.

Stockholm, 22. novembra. (K. u.) Delegati avstrijskega in ogrskega Rdečega križa na konferenci za vojne ujetnike baron Spiegelfeld, grof Apponyi in dvorni svetnik Farkas so došli 18. novembra v Stockholm. Sprejela sta jih kralj in princ Maks Badenski, ki se najtopleje zanimata za konferenco.

Portugalsko m'istrstvo odstopilo.

Pariz, 22. novembra. (K. u.) »Temps« poroča iz Lizbone: Predsednik republike je sprejel odstop ministrstva Castro. Pred 3. decembra se skliče na izredno seo parlament.

Otvoritev južnoafriškega parlamenta.

Kapstadt, 21. novembra. (Kor. urad.) Parlament je odprt. Generalni guverner je v svojem govoru namignil, da je mogoče pomiloščenje vstavev.

Tirolski kapucini preganjeni iz Indije.

Misijon severnotirolskih kapucinov v Prednji Indiji je odvzela angleška vlada Tirolcem in dala italijanskim misijonarjem. Kar je misijonarjev nad 45 letnih, se morajo vrniti domov, ostale so internirali.

Car — vitez Jurjevega reda.

Kodanj, 18. novembra. Svet vitezov Jurjevega reda, ki se podeli samo v vojski, je sklenil »z ozirom na velik vojaški pomen carjevih obiskov na fronti in na s

tem dani vzgled poguma in požrtvovalnosti ne oziraje se na življenjsko nevarnost« naprositi carja, da si pripne insignije reda sv. Jurija IV. razreda. Car je to sprejel. General Ivanov je podelil prestolonasledniku srebrno svetinjo na Jurjevem traku.

LISTNICA UBREDNISTVA.

Kavčič: Vaš dopis smo izročili posredovalnici za goriške begunce v Ljubljani

Primorske novice.

Goriški nadškof ekselence dr. Sedej pri beguncih. V spremstvu tajnika odbora za begunce z juga inženirja Gasserja in poslanca dekana Rojca je Nj. prevzvišenosti goriški nadškof 18. novembra obiskal barake v Brucku na Litavi, kjer je 3500 Slovencev. Obiskal je vse barake in se je prepričal, da se življenje v barakah da prenašati in da bo ta tabor kmalu lahko vzor vsem drugim. Nato se je prevzvišeni odpeljal na Dunaj, kjer se je v osrednjem odboru dolgo in obširno poučil o svojih vernikih. V nekaj dneh obišče tudi begunce v Lipnici. Uboji begunci so hvaležno sprejeli svojega nadpastirja.

Pri laškem bombardiranju Gorice ni eksplodiralo 52 granat. Temu se je zahvaliti, da Gorica ni popolnoma zgorela.

Oberdankova ulica v Červinjanu. V Červinjanu so dali glavni ulici ime Oberdanka, napadalca na našega cesarja. Pri proslavi ubijalca je bil navzoč tudi Barzilai. Pričakovali so tudi d' Annunzia, pa je odrek, ker je zbolel »vsled naporov na bojišču«.

— Župnik Ignacij Germ. Dne 8. novembra letos je umrl v Dobropoljah župnik Ignacij Germ. On je eden onih sedaj že redkih Kranjcev, ki so posvečali svoje moči v sedemdesetih letih ubogemu našemu hrvaškemu narodu v Istri. Med njimi je pokojni Germ vedno služboval. Njegovi bivši farani v Šterni v Istri se ga hvaležno spominjajo še zdaj. V njem so imeli vse: pastirja, svetovalca, očeta. Veliko se je trudil tam, da bi odvrnil pretečo laško invazijo, kar se mu je vsaj deloma posrečilo. Kolikokrat je z žalostjo omenjal, da je po njegovem odhodu čisto hrvaška župa dobila usiljeno italijansko šolo, katere se ubogi zapeljani narod ni mogel otresti! Zadnjih 20 let je preživel Germ v pokoju v svoji hišici na dobropoljskem polju, v hiši je imel tudi kapelico za maševanje. Vsa-kega, ki ga je obiskal, je bil neizrečeno vesel. Nikogar bolj kot svojih sobratov iz Istre, da se je mogel pogovarjati o našem hrvaškem ljudstvu. Ohranil je mladeniško živahnost, pristni dobropoljski značaj in istrsko gostoljubnost v starosti vedno enako. Bil je pravi Izraelc, v katerem ni bilo zvižaje. Lepo se je pripravljaj na smrt. R. I. P.!

Konzorcij hišnih posestnikov v Trstu je imel minulo nedeljo svoj prvi občni zbor. Predsednik je poročal, da je posebna deputacija izročila namestniku spomenico s sledečimi zahtevami: 1. Tekom vojne in šest mesecev po sklepu miru se odgodijo v Trstu vse dražbe nepremičnin; 2. tekom vojne in pet let po njej se v Trstu ne prodaja nobena nepremičnina pod vsoto sodne cennitve; 3. tekom vojne in šest mesecev po njej se znajajo vse obresti hipoteknih dolgov; 4. tekom vojne in eno leto po njej se ne more odpovedati noben hipotekni kredit; 5. odpravijo se zamudne obresti. — Predsednik naznani dalje, da se konzorcij strinja z zahtevo strank, da se odgodijo pricilne izselitve, razen onih slučajev, kjer spozna sodnija, da stranka ne zasluži oziroma ni potrebna tega ozira. Prečitajo se imena onih upnikov, ki so prostovoljno znižali obresti in z velikim zadoščenjem vzame naznanje uspeh, ki se je dosegel glede vodarine. Končno se je izvolil odbor: ravnateljstvo: Nicolò Angelato, N. Drioli, Marko Finzi, Avgust de Felszegy, Evgen Loy, inž. Avg. Palese, inž. Ivan Pucalovich, Julij Rosegger, Guido Steidler, inž. Atilij Stölker, Alojzij Umek, dr. K. Weiss de Welden; nadzorstvo: Ivan Crismancich, Virgilij Foriasaro, Norberto Gentile, inž. Artur Guarrini, Franc Juretič.

Poročil se je v Trstu odvetniški koncipient dr. Anton Delak z učiteljico gđeno Kristino Gerdolovo.

Smrtna kosa. V Trstu je umrl c. kr. finančni respicijent v pok. Franc Gregorič. — Na srbskem bojišču je padel podčastnik Josip Gregorič. — Pri Sv. M. M. Spodnji je umrla Franciška Cerkenič.

Jože Bitežnik, cand. iur. iz Solkana, član »Zarje«, ki se bori kot planinec v naših gorah proti Lahom, piše z dne 4. t. m.: Dragi! O boju Ti ne morem več poročati, kakor je bilo obširno poročano v »Slovenca«, posebno še, ko sem bil sam na desni strani, vsi boji infanterije so pa bili na levi in ti so najbolj zanimivi, artiljerija pa gode venomer isto pesem. Tisti značilni žvižgajoči ton in že se znajde granata, šrapnel včasih par metrov od tebe, da se ves pretrešeš v dimu in prahu. Ena granata je eksplodirala prav blizu mene, le še en meter više, pa bi me ubila. Ta pesem omamlja dušo, srce, glavo, možgane, vse; posebno če traja neprenehoma in v

isto silovitostjo, kakor pri zadnji ofenzivi. Edino tega se bojim, da bi ne znorel ali da bi imelo to streljanje trajen vpliv na moje možgane. Ponoči me je kar kvišku metalo. Sedaj je hvala Bogu mir. Danes zapustimo te postojanke, gremo drugam, ne vemo še kam.

Ribji trg v Trstu. Poklicani činitelji so poskrbeli, da je prišlo zadnji čas na tržaški ribji trg tudi nekaj rib iz Severnega morja, in sicer v svežem stanju, pa tudi nasoljenih. Občinstvo je bilo s temi ribami zadovoljno ter se bodo zato dobavljale tudi v bodoče. Tudi v domačih vodah se kolikor mogoče pospešuje ribolov. Vsega se je prodalo v minolem tednu na tržaškem ribjem trgu 5870 kg rib.

Rženi kruh so poleg pšeničnega jeli peči in prodajati v Trstu. Cena je 50 vin. za kilogram ter se prodaja na vago, a le proti odrezkom krušnih kart.

Iz baške doline.

Dr. Bruno Starč, prej tolminski okrajni komisar, zdaj v Sežani, je mož, ki se ga s posebno hvaležnostjo spominjamo mi v baški dolini in gotovo ves naš tolminski okraj. Čeprav mlad, a je mož, kakor si ga želi ljudstvo, odločen, vstrajen, spreten in ob enem usmiljenega srca. Bilo je letos v juniju in juliju, ko je po našem okraju zelo pomanjkovalo živeža, zlasti moke in tedaj se je imenovali gospod kot civilni komisar pri zbornem poveljstvu tako zavzemal za prehrano, da je bilo v kratkem odpomagano ljudstvu po celem okraju. Ker ni bilo drugod izlaha dobiti živeža, ga je po njegovem vplivnem posredovanju odstopila zborna intendantca. Samo grahovsko županstvo je prejelo okoli osem vagonov koruze in moke in to po lastnih vojaških cenah. Dobivali smo tako moko, ki je bila vsaj dvakrat, celo trikrat cenejša nego pri trgovcih na sosednem Kranjskem. Tudi sladkor nam je po malem dajala vojna intendantca po posredovanju g. dr. Starčeta. Dobrote njegove skrbi in posredovanja so uživali celo kraji sosednega goriškega okraja. Ta gospod je noč in dan skrbel le za blagor ljudstva. Znano nam je, da je iz svojega zalagala celo visoke vsote, da je v naprej poravnal račune blaga in je osebno hodil ga iskat po drugih deželah. V kolikor nam je znano, ni še celo na novem mestu v Sežani pozabil našega okraja in je pisмено obveščal županstva o svojih ukrepih in posredovanjih za časa odhoda. Čujemo, da imenuje zaslužnega gospoda komisarja v kratkem grahovsko županstvo za častnega občana. Prav je tako! Čast, komur čast! Čast in hvaležnost možu, ki se ne straši truda in ima srce za ljudstvo! Veliko hvaležnosti smo pa dolžni tudi g. zbornemu intendantu, ki je kot dober oče imel po možnosti vedno odprto srce in odprte roke za ljudstvo ob bojni črti. Posebno so mu še hvaležni siromaki, ki so prejeli od njega marsikaj celo zastoni. Bog mu daj zdravje, Bog mu plačaj!

Kino Central

v deželnem gledališču.

Danes zadnji dan znamenitega filma

„Železnica pod Oceanom“.

Jutri pri večernih predstavah

„Tast svojega poročnika“.

Prvovrstna veseloligra s Pauliom v glavni vlogi.

Jutri ob 1/4 5. uri popoldne

velika predstava za otroke.

BUFFET

na kolodvorski postaji se odda na račun ali pa se sprejme

poslovodkinja.

Naslov pove uprava pod št. 2137.

Kupi se večjo množino

trdih in mehkih

DRV

za kurjavo. Ponudbe z navedbo cen, prosto postaja Ljubljana (ali poljubni kolodvor z navedbo eventuelne voznine do Ljubljane.) Kupi se tudi v bližini kake železnične postaje bukov gozd za posekati.

Ponudbe na upravnishvo „Slovenca“ pod št. 2444 do 30. t. m.

Zaklane prašiče

prekajeno meso in pristne kranjske klobase se najceneje kupi pri Vnovčevalnici za živino v Ljubljani, Dunajska cesta 29. 2448

Išče se zanesljiva

pestunja

ki zna šivati, k trem otrokom. Ponudbe v gostilni pri »Racii« v Spod. šiški. 2456

Išče se gospodinja, kuhanja itd. popolnoma vešča, zobračena mlajša

gospodična

za boljšo samsko osebo. Ponudbe s pričevali sprejema uprava lista pod št. 2452.

Išče se stanovanje

1 soba, kuhinja in kabinet. Ponudbe sprejema uprava pod stanovanje 2427.

Rabim dobrega

mesarskega pomočnika

Vstop takoj. Plačam po dogovoru ugodno. Naslov št. 2429 pri upravi „Slovenca“.

OVČJO VOLNO

vseh vrst in vsako množino

kupuje po najvišjih cenah

J. GROBELNIK, 1719

Ljubljana, Mestni trg šteč. 22.

LIMON-

esenca 1 steklenica 1 K odgovarja 10 limonam

Lekarna Trnkóczy 1753

Ljubljana zraven rotovža.

100 volov Orehov okrogli les

se odda v rečo. Pogoji se izvedo pri Vnovčevalnici za živino v Ljubljani, Dunajska cesta 29. 2447

kupi v vsaki množini po najvišjih cenah **Peter Angelo, Ljubljana.**

Le pismente ponudbe se žele, tudi od trgovcev. — Posredovalci se iščejo proti dobremu plačilu. 2426

Srečko Paulin dež. rač. oficijal v Ljubljani, naznanja v svojem ter v imenu svojega sinčka Srečkota, kakor tudi ostalih sorodnikov prežalostno vest, da je njegova iskrenoljubljena, nepozabna soproga, oziroma zlata mamica, sestra in teta, gospa

Zorka Paulin roj. Dejak

v neželjo ob 5. uri zjutraj, previdena s tolažili sv. vere, po dolgi, težki in mučni bolezni, v 28. letu svoje dobe, mirno in vdano v Gospodu zaspala.

Pogreb nepozabne ranike bo v torek, dne 23. t. m. ob 1/2 3 uri popoldne iz hiše žalosti Ilirska ulica št. 22, na pokopališču k sv. Križu.

V LJUBLJANI, dne 22. novembra 1915.

Bodi preblagi duši prijazen spomin!

Brez vsakega posebnega obvestila. — Mestni pogrebni zavod v Ljubljani.

Vsem sorodnikom in znancem naznanjamo tužno vest, da je žrtvoval demovini svoje življenje

Polde Ažman

praporščak v rez. in učitelj v Sodražici.

Poldegel je smrtnim ranam, ki jih je zadobil dne 1. novembra na goriškem bojišču, v svoj m ljubljene rodni mestu dne 19. t. m.

Trup o prelubega nam p o čnika se položi v nedeljo, dne 21. t. m. k poslednjemu počitku na tukajšnjem pokopališču.

Naj mu bo lahka odeja domače zemlje, ker do zadnjega je ostal zvest njej in usodi njenih sinov.

V Kranju, dne 20. novembra 1915.

Marija Ažman roj. Ješe, žena.

Jelka Ažmanova, hčerka.

Karol, Matija, Franc, bratje.

Nečaki in nečakinje.

Matija Ažman, oče.

Marija Plunduer roj. Ažman, sestra.

Svak in svakinje.

Brez posebnega obvestila.

Potrži neizmerne žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem tužno vest, da je naš iskreno ljubljani soprog, oziroma oče in stari oče, gospod

JURAJ ČESNIK

bivši trgovec, posestnik, zastopnik banke »Slavije« f. t. d.

danes, dne 20. novembra ob 1/4 na 10. uro popoldne, po daljši, mučni bolezni, previden s tolažili sv. vere v 80. letu starosti mirno in udano preminul.

Pogreb nepozabnega pokojnika bo v ponedeljek, dne 22. t. m. ob 10. uri popoldne iz hiše žalosti na pokopališču sv. Barbare.

Sv. maše zadušnice se bodo darovale v domači cerkvi M. B.

V Knežaku, dne 20. novembra 1915.

Josipina Česnik, roj. Sicherl, soproga. — Dragotin Česnik, nadučitelj in pos.; Mirko Česnik, višji rač. oficijal; snova. — Marija Česnik roj. Frimc; Ivanka Česnik roj. Suša; Ljudmila Česnik roj. Peruzzi, snehe. — Lavoslav Borsinik, trgovec, zet. — Drago Česnik, stud. iur. c. in kr. praporščak na bojnem polju; Milan Česnik, abiturijent, zdaj v vojni službi; Vida Česnik, Ivan Česnik, Stanko Česnik, Boris Borsinik, Milica Česnik, vnuki.

Modni salon

Stuchly-Maschke

Ljubljana

Zidovška ulica št. 3 Dvorski trg 1.

Osebo izbrane

novosti z Dunaja

Privozila: največjo izbero

klobukov za dame in de-

klince kakor tudi bogato za-

logo žalnih klobukov.

Soladne blage.

Posravnica točno in vestno.

Priznana nizke cene.

Znanja naročila na izbira z obratno pošto.

SIROLIN "Roche"

Prsne bolezni, oslovski kašel, naduha, influenci.

Kdo naj jemlje Sirolin?

1. Vsek, ki trpi na trajnem kašlju, lažje je obverovati se bolezni, nego jo zdraviti.
2. Osebe s kroničnim kaferom bronkijev, ki s Sirolinom ozdrave.
3. Vadušljivi, kaferim Sirolin znafno oglehča naduho.
4. Skrofuzni otroci, pri katerih učinkuje Sirolin z ugodnim vspehom na splošni počufek.

